

Бунакова Наталія Володимирівна
Коледж інженерії та управління
Національного авіаційного університету

ВИХОВАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Статтю присвячено питанню виховання в процесі навчання іноземної мови. Розглядаються методи і прийоми, що допомагають формувати у студентів вміння і навички для вирішення повсякденних життєвих проблем. Аналізуються цілі навчання англійської мови, які формують певні якості особистості, коли студенти самі стають організаторами навчального процесу і приймають на себе відповідальність за нього.

Ключові слова: іноземна мова, виховний процес, вміння і навички, комунікація, методичний зміст, спілкування.

В даний час, коли зростає потреба у використанні іноземної мови, його освітня функція як іноземної мови, а також його професійна значимість у вузі, на ринку праці, викладання іноземної мови направлено на розвиток особистості студента засобами даного предмета. У центр уваги ми ставимо студента, його розвиток, внутрішній світ, спілкування всередині середовища, діалог з навколишнім світом. Така система передбачає, що відносини в початковому процесі вишиковуються як «діалог і співробітництво»

Основною метою навчання іноземній мові є розвиток особистості, здатної і бажаної брати участь в комунікації на мові, що вивчається, і самостійно удосконалюватися в цій діяльності. Вказана мета розкривається в єдності 4-х взаємозв'язаних компонентів : виховного, розвиваючого, освітнього і практичного. Я розглядаю лише перший компонент, а саме: виховний.

Знання самі по собі мало збагачують людину, більш важливо те, що ці знання дають при формуванні людини як особистості. Тому основна цінність іноземної мови полягає в виховному потенціалі. Виховні можливості зосереджені на трьох сторонах заняття. Перш за все в змісті використаних матеріалів, в методичній системі навчання і нарешті в особистості вчителя та його поведінці. Важко сказати, що не є предметом обговорення на заняттях з англійської мови, затронуті практично всі сторони життя. Це – сімейне виховання, патріотичне, екологічне, здоровий спосіб життя, мистецтво, новітні технології, пошук роботи.

Але в іноземній мові як навчального предмету є одна особливість – на заняттях ми навчаємо спілкуванню. Студент не тільки розповідає про щось, він висловлює свою думку, своє відношення до предмету спілкування. Саме ця особистісна заостреність і є тим каналом, через який в свідомість дитини проникає виховний вплив.

Методичним змістом сучасного заняття з англійської мови є його комунікативність, мовна направленість, при цьому викладач і студент повинні бути мовними партнерами, якщо цього немає, то зникає мотивація, спілкування стає неможливим. Тобто задача викладача в тому, щоб надати навчання форму спілкування. Важливість мовного партнерства полягає ще і в тому, що тільки при такій умові можна ефективно здійснювати виховний вплив на студента. Наприклад ми працюємо над темою «Сім'я. Сімейні відносини. Конфлікт поколінь.» Спочатку йдуть тексти по темі для засвоєння лексики. А потім будується бесіда. «Які проблеми на ваш погляд є в вашій сім'ї. Які ви бачите шляхи подолання цих проблем. Як би ви повели себе на місці батьків в даній ситуації» і т.д. Як правило студентам подобаються такі дискусії, де вони можуть показати не тільки рівень своїх знань з англійської мови, а висловити свою думку, переглянути якусь ситуацію, порівняти їх з іншими. При цьому розширюється кругозір, розвивається вміння говорити, мова є мотивованою і все це є дуже цінним виховним моментом. Але хочу підкреслити, що такі заняття можливі, якщо є довірливі відносини між викладачем і студентами. Навчання, здійснюване в атмосфері доброзичливості, допомагає розкритися різним сторонам особи, дає можливість здолати такі психологічні бар'єри, як самотність, соромливість, невпевненість в собі. Це дозволяє краще сприймати іноземну мову як засіб спілкування, але і сприяє формуванню соціально-важливих якостей особи.

Крім того я намагаюсь будувати навчання на активності, творчості і самостійності. Дуже приємно, що часто студенти не задовольняються тільки тим текстом, що даю я, а знаходять свою інформацію по даній темі, яку ми потім обговорюємо. Або, наприклад, тема спорт. Треба було самостійно підготувати коротеньку розповідь про олімпійського чемпіона. Дехто крім розповіді знайшов ще й відео сюжети по цій темі, які ми потім проглядали і висловлювали свої думки.

Так само дуже важлива на уроках іноземної мови робота в парах. В процесі парної роботи виховується почуття відповідальності за виконання завдання, студенти звикають допомагати один одному і здійснювати контроль над товаришем, а це розвиває увагу, сприяє розвитку почуття колективізму.

Хотілося б сказати ще декілька слів про методи, які ми використовуємо для досягнення цілей та задач виховного процесу. Перш за все це переконання. Суть його заключається у всебічному впливі на розум, почуття студентів з ціллю формування в них необхідних якостей. Це здійснюється за допомогою бесіди, дискусії, прикладів із дійсності та літератури. Наступний метод – це привчання, формування певних здібностей, звичок. Це досягається через систему вправ, завдань, які сприяють самоорганізації студентів. І ще один метод – це стимулювання, а саме схвалення та покарання. Схвалення особливо доцільним є з непевними, сором'язливими підлітками. Головний ефект від цього – виникнення гострого бажання відчувати це почуття знову. І це стимулює студентів виконувати певні завдання. Покарання корегує поведінку вихованця, змушує його задуматись над поведінкою, проступками. Покарання може бути різноманітним – крім негативної оцінки, це ще може бути зауваження, осуд, докір, усунення від колективу, іронічний жарт і т.д. В процесі виховання на заняттях з англійської мови ми намагаємося досягти наступних цілей:

- у формуванні у студентів поваги і інтересів до культури і народу країни, мова якої вивчається;
- у вихованні культури спілкування;
- в підтримці інтересу до вивчення і формування пізнавальної активності;
- у вихованні потреби в практичному використанні мови в різних сферах діяльності.

У контексті сучасного навчання пропонують кардинально змінити пріоритети цілей навчання, на перший план поряд з розвиваючої функцією слід висунути і виховну, які більшою мірою забезпечать становлення особистості, розкриття його індивідуальних здібностей, розвиток розумової активності. В нашу епоху постійного прогресу і змін у всіх сферах життєдіяльності людини ми повинні навчити студентів вчитися.

Патрікац Лілія Вікторівна

*Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука*

Науковий керівник: Юрченко Вікторія Миколаївна, доктор психологічних наук, професор,
Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ МЕХАНІЗМІВ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ У НАРКОЗАЛЕЖНИХ

Стаття присвячена теоретичному аналізу особливостей прояву механізмів психологічного захисту у наркозалежних. У статті розглядаються механізми захисту, які представлені у роботах А. Фрейд, Ф. В. Басіна, Н. Мак-Уільямс та ін. З'ясовано, що механізми психологічного захисту – це система захисних психологічних бар'єрів, які захищають людину від інформації, що травмує. Проаналізовані особливості роботи механізмів психологічного захисту серед наркозалежних. Виявлено, що сформована в процесі наркотизації система психологічних захистів спотворює об'єктивну інформацію про наркотики, при цьому критичність хворих на наркоманію до свого захворювання різко знижується при загостренні патологічного потягу до психоактивної речовини.

Ключові слова: механізми психологічного захисту, наркозалежність, наркотики, хвороба.

Постановка проблеми. В умовах сьогодення ріст вживання психотропних речовин підлітками і молоддю постійно зростає та викликає тривогу серед громадськості. За останні десятиліття фахівцями нагромаджені досить значний досвід роботи з уже сформованими залежностями, коли вони настільки руйнівні діють на здоров'я й особистість людини, що вимагають глибокого втручання. У різних напрямках психотерапії та психології існують теоретичні розробки і спостереження щодо причин і механізмів виникнення та перебігу цієї хвороби. Одним із найперспективніших напрямків такої роботи, поряд із соціальними програмами, є психологічна робота з самими наркозалежними. Запорукою продуктивної роботи з хворими є своєчасне виявлення та пропрацювання механізмів психологічного захисту, що спотворюють об'єктивне бачення усіх аспектів хвороби самими залежними. Цей етап корекції наркозалежності є надзвичайно важливим, адже процес одужання починається з усвідомлення та прийняття усіх аспектів хвороби та її наслідків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемою класифікації механізмів психологічного захисту займалися: Р. Плутчик, Р. Лазарус, В. Мельников, Є. Доценко, Л. Субботіна.

Такі дослідники як В. А. Ташликов, В. С. Ротгенберг, Ф. Е. Василюк, Е. І. Кіршбаум, та інші вважають психологічний захист однозначно непродуктивним, шкідливим засобом вирішення внутрішньо-зовнішнього конфлікту [3, с. 27].